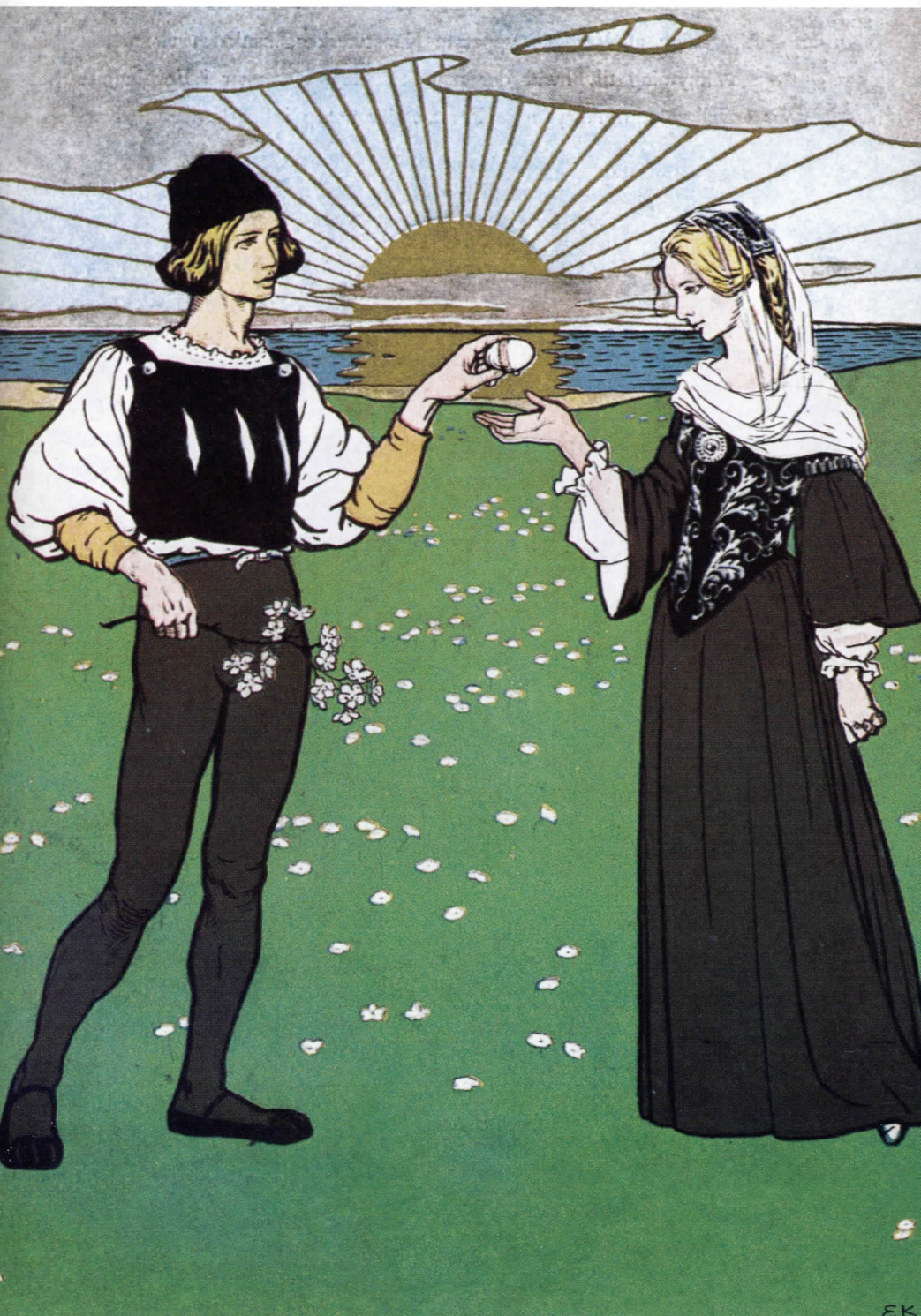

aarhus teater
C A B A R E T S C E N E N

Når lyset bryder frem

— EN CABARET OM FORÅR, FRODIGHED
OG FORPLANTNING

URPREMIERE 12. FEBRUAR 1998

Når lyset bryder frem

— forårscabaret med danske digtere

Iscenesættelse: Jørgen Heiner

Scenografi: Jørn Walsøe

Ved klaveret: Peter Beck

Koreografi: Chris Blackwell

Lysdesign: Bo Høgh Jensen

Medvirkende:

Lone Rode

Jens Pedersen

Jette Sievertsen

Tomas Ambt Kofod

Urpremiere: 12. februar 1998

Forestillingsleder:

Suffli:

Afvikling lys/lyd

Teatermaler:

Kostumiere:

Kostumeass.:

Frisør:

Rekvisitører:

Trine Tue

Anette Walsøe

Bo Høgh Jensen/Benedicte B. Balslev

Anne-Marie Kjær

Hanne Gissel, Mehmet Hilmi

Gurli Radich

Britta Høxbro

Viggo Bay, Steen Jonassen

Chef lys/lyd:

Chef lysdesigner:

Scenemester:

Overregissør:

Teknisk chef:

Markedsføringschef:

Teaterchef:

Jens Ravn

Niels Emil Larsen

Kai Johansen

Steen Boutrup

Jørn Walsøe

Leif Due

Palle Jul Jørgensen

Programredaktion:

Foto fra afsluttende prøver:

Plakat og program lay-out:

Tryk:

Motiv til plakat og programforside fra år 1900 af Emil Krause

Jørgen Heiner, Agnete Krogh og Leif Due

Jan Jul

Smidstrup Grafisk Bureau

CC Print ApS 92

Forestillingens varighed: ca. 1 time 40 minutter inkl. pause

Aarhus Teaters sponsorer

House of PRINCE
ARTISTELEVEN

Martin

CERES

MORGENAVISEN
Jyllands-Posten

Nykredit

Vi får lyst, når det bliver lyst

– Lyst. Ordets pudsige dobbeltbetydning slår mig.

– Og jeg kan vist roligt sige det, som det er: Man får lyst, når det er lyst. Se blot efter i *Den Danske Sang*: fra selvsikre *Lysets Engel* til *Grøn er Vårens Hæk*, hvor kåberne kastes, og små hulde piger udkæmper “kælneslag” og kaster “blikke rundt som pile”. Fra Jakob Knudsens “salige jubel” til Ludvig Holsteins euforiske rablen: “Det er i dag et solskin uden mage!/Og jeg har solskin nok til mange dage, /og jeg må kysse hvert et lille blad”. Det handler om lys. Det handler om lyst. Og det handler først og fremmest om at lade hæmning være hæmning og kante sig fremad i et vanvid af fuglekvidder og overmodig martssol.

For faktisk er det jo så banalt, at det må være rigtigt: Solen skinner, safterne stiger, man rammes af lysdelir i sit inderste blod! Man kaster, hvad man har i hænderne blot for at sværge evig troskab til den første kassedame eller natlæge, der krydser ens vej. Man er ramt af invaliderende forårskådhed og emmer af puttesyge efter en lang vinters henkogte tyttebær og hænderne-over-dynen. Lys plus lys giver lyst, og snart fyldes badestrandene igen med stolte topmaver, sur-søde bidesild, strandvaskere og vimse fitness-fyre på scooter og anabolske steroider.

Men det skal jo ikke være poesi og postulater altsammen. Også naturvidenskaben har forlængst fået øjnene op og har blandet sig i debatten med vanlig sans for kvalificeret eftersnakken.

– Der forskes i lys og lyst, og for nylig blev det påvist, at bestemte områder i hjernen af betydning for vor seksuelle adfærd bliver større og mindre alt efter mængden af dagslys.

– Hos mennesket har man især beskæftiget sig med en lille gammelklog dimsedut dybt i kraniekassens ravnemørke. Koglekirtlen kaldes den i folkemunde, og den har været lidt af et enfant terrible, siden René Descartes midt i 1600-tallet udnævnte den til bolig for sjælen. I dag er man knap så ambitiøs i sin videnskabelige hypotese – men sjæl eller ej, så hersker der stor enighed om, at netop koglekirtlen må være noget af et knudepunkt for både lys og lyst! Gennem mikroskopiske lyslederkabler kommunikerer den nemlig med øjenbaggrunden, og man er ret sikker på, at flere af dens udsondringer på én eller anden måde vekselvirker med vort kønsliv.

– Så mine damer og herrer, på dette ene punkt mødes altså videnskab og poesi for at bekræfte, hvad vi allesammen har vidst siden Ludvig XIV: Lys og lyst er to sider af samme medalje og må før eller siden stige enhver til parykken! Og skulle De være i tvivl, så gå en tur i påsokesolen og studér blikke. De plirrer og er ude på eventyr, og selv om pupillerne er små, skal man ikke lade sig narre: Der tænkes store tanker under kalotten!

Og med kærlig hilsen til gamle Ingemann, der allerede i 1837 – som en anden charterguide – kunne konstatere: “Den kommer fra den favre Kyst/hvor Paradiset lå, /den bringer Lys og Liv og Lyst/til store og til små”.

Glædeligt forår!

Uddrag fra artikel i Politiken, Christian Graugaard

Nu er vi kommet til verden
og verden er kommet til os
vore rødder stikker dybt.

Se vore grønne blade
se vore kroppers blødhed
vore sansers voksen
og ordene i forbindelser
som andre glemte i fremtiden.
Se hvor vi bliver højere og højere
himlen støtter sig til os
for vi er de nye dage.

Michael Strunge

Jordens rige blomsterpragt,
skovens grønne smykke,
fuglesangens tryllemagt
fylder os med lykke.

Morten Børup (1500-tallet)

Og tusmørket kommer; da vågner et forår
af sydlige farver, en blå orient.
Af gadernes orgelblå skumring forstærket
står lamper og lygter og buelys tændt.
Det gløder som krokus mod æterens blånen,
det blusser som svovlgylden pragttulipan.
Og lavt på den indiske himmel er månen
krum som en umoden, grønlig banan.

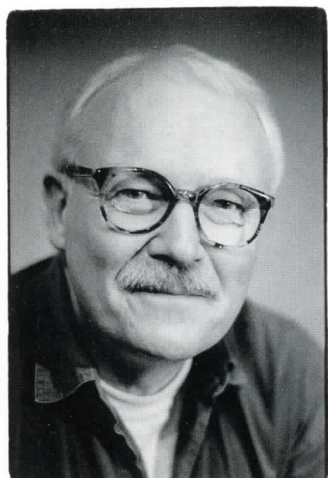
Mogens Lorentzen (1927)

Der var så meget forår i luften, at det kunne få en biskop til at bide en serveringsdame i øret.

Christopher Morley

10 år med cabaret

Med premieren på *Når lyset bryder frem* kan Jørgen Heiner fejre 10-års jubilæum som iscenesætter af cabaret'erne på Aarhus Teater, som efterhånden er blevet en årlig tradition. Det startede i sæsonen 1987/88 med en H.C. Andersen-cabaret *Det er ganske vist*, efterfulgt af Scherfig-mosaikken *Der er ingen så døv som den, der ikke vil høre...*

Det er siden blevet til cabaret'er over tekster fra bl.a. William Heinesen, PH, Tove Ditlevsen, Benny Andersen, Sophus Claussen, Halfdan Rasmussen og senest i 1996/97 Soya.

Jørgen Heiner er uddannet magister i teatervidenskab. Har desuden deltaget i teaterstudier i London, Prag og Stockholm samt kurser i sceneinstruktion og lysdesign. Inden han blev tilknyttet Aarhus Teater som dramaturg og instruktør i 1970'erne, var han leder af Det Kgl. Teaters bibliotek.

Jørgen Heiner har gennem tiden haft mange forskelligartede opgaver, bl.a. iscenesættelse af Karen Blixens *Sandhedens Hævn* på Boldhus Teatret, ligesom han har skrevet en libretto baseret på *Sandhedens Hævn*, og instruerede den som moderne opera for Det Kgl. Teater med Edith Guillaume i den store rolle som Amiane; stykket blev opført i Gasbeholderen, i Musikhuset, Århus og i Odense. Han har også instrueret radioteater, bl.a. en serie på 6 afsnit om nordisk mytologi.

Jørgen Heiner har desuden iscenesat bl.a. *A letter to Emily* (Minioperaen), *Hvem har bolden?* (Folketeatret), *Evas lange rejse*, *Rasmus og Jone*, *Den pansatte Bonde-dreng*, Kjeld Abells *Judith*, *Recensenten* og *Dyret* (Aarhus Teater) samt *Situation om Natten* og *På Skanderborg Station* for TV.

Bøger er det også blevet til. Jørgen Heiner er forfatter til *En brise i dansk teater* – om Hofteatersæsonen 1855-56 samt medredaktør af moppedrengen *Perspektiv på Bournonville*. Foruden levering af utallige programartikler til Aarhus Teater har han også forfattet artikler til bl.a. Det Kgl. Teater.

Jørgen Heiner er desuden en meget brugt, meget respekteret og vellidt censor på Københavns og Aarhus Universitet. Jørgen Heiner har fået tildelt Anglo-Danish Societys scholarship, div. rejse- og studielegater samt Teaterkatten.

Jørgen Heiner er ivoirigt en ivrig læser og samler af bl.a. gamle danske kriminalromaner i den sparsomme fritid, når han ikke skal læse manuskripter. Han har en imponerende samling, specielt danske krimier fra 1930'erne og 1940'erne – og det skal jo helst være førsteudgaver, selvfølgelig.

Drømmen om forår

Er der noget så dejligt og livsbekræftende som foråret? – ja, det skulle da lige være “drømmen om foråret”. For den er helt ens egen – altså sammen med alle de andre, der også drømmer – drømmer om lyset, der snart bryder frem – snart, snart!

Med årets cabaret – en forårs-farvelade – har vi prøvet at genskabe denne drøm i billeder, ord og toner med danske digtere og komponister som inspiration.

Desværre har vi ikke kunnet få dem alle med, selvom vi har gjort, hvad vi kunne. Men de digtere, der er med os her, har hver på sin måde givet udtryk for forårs-drømme, forventning og fornyelse, forelskelse og forplantning, frodighed og fantasier – i ord der længes efter at blive sagt og bragt videre.

Lad os byde foråret velkommen – endnu engang.

Jørgen Heiner

FORÅRETS HORISONT

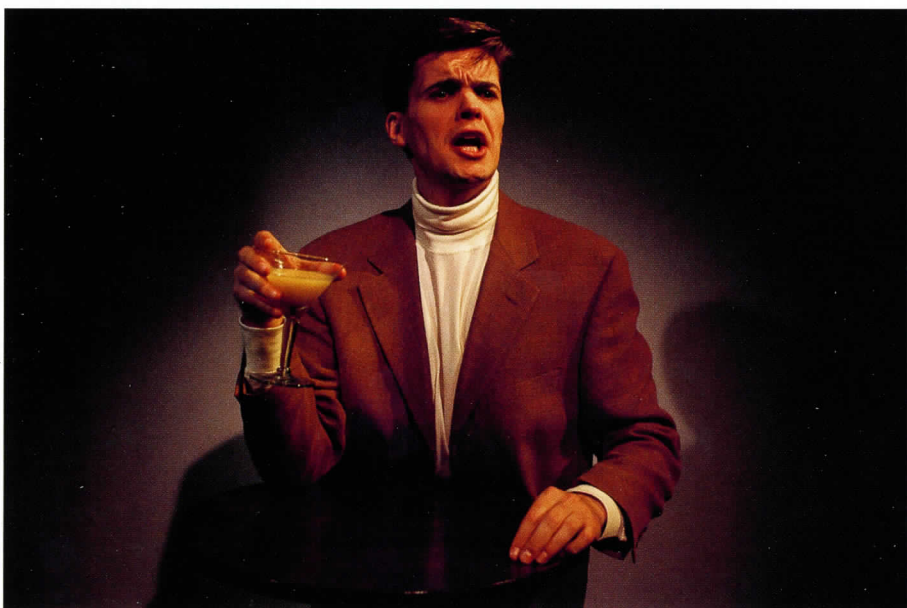
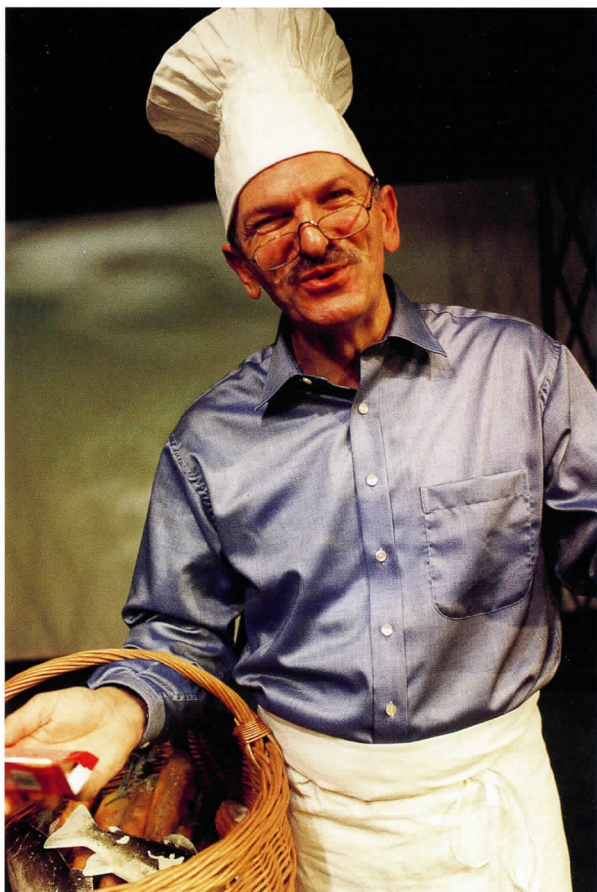
Verden er våd og lys –
himlen er tung af væde...

Hjertet er tungt af lykke,
lykkeligt nær ved at
græde.

Morten Nielsen (1943)

Foråret er den herlige tid,
hvor vi alle iler
ud i det fri for endelig at
kunne indånde
en frisk benzindunst.

Carlo Manzoni

Farvel til vinteren – forventning

Mosaik med digtцитater af Ludvig Holstein, Helge Rode, B.S. Ingemann, Sophus Claussen, Jeppe Aakjær, Grethe Risbjerg Thomsen.

Musik: C.E.F. Weyse, Poul Hamburger, Thorvald Aagaard

Alle

Martsviolerne (H.C. Andersen)

Lone

Pigerne og vinteren (Tom Kristensen, mel.: J.C. Hostrup)

Jette & Tomas

Det glade træ (citат William Heinesen)

Jens

Forår i æteren (Vibeke Flach, mel.: Knud Vad Thomsen)

Lone

Det er lærkernes tid (Ludvig Holstein)

Tomas

Lærken (citат St. St. Blicher)

Jette

Luk døren op (Frank Jæger, mel.: Tony Vejslev)

Jens

En kedsom vinter... (citат Ambrosius Stub, mel.: Oluf Ring) Tomas

Frydeligt med jubelkor (citат Morten Børup, mel.: fra 1500-tallet)

Jette & Tomas

Forår (Sten Kaalø)

Tomas

Det er i dag et vejr (Ludvig Holstein, mel.: Poul Schierbeck)

Jette

Første forårsdag – Forårsfarver

Forårsunder (Piet Hein)

Lone

Forårsskibet (Ole Sarvig, mel.: Per Warming)

Lone

Den første forårsdag (Piet Hein)

Jette

Den blå anemone (Kaj Munk, mel.: Egil Harder)

Jens

Måske en martsnat (Grethe Risbjerg Thomsen)

Lone

Marts måned (Ejler Jørgensen)

Jens

Fuglefri

Mosaik med digtцитater af H. C. Andersen, Johannes V. Jensen, Sigfred Pedersen, mel.: Poul Dissing

Alle

Jeg drømmer mig til Venedig (Erik Fiehn)

Jens

Fantasier

Jeg plukker fløjsgræs (Sigfred Pedersen, mel.: Knud Vad Thomsen)

Jette

Billet doux (Grethe Heltberg)

Lone

Frøken Steen (Harald Bergstedt)

Jens

Alle går rundt og forelsker sig (Børge Müller, mel.: Kai Normann Andersen)

Jette & Tomas

På café (Jens August Schade)

Tomas

Hvis ikke lyset (Pia Tafdrup)

Jette

Bondepige uden slør (Birthe Arnbak)

Lone

Noget om at føle sig grebet (Halfdan Rasmussen)

Tomas & Jens

Damevalsen (Jesper Jensen, mel.: Frederik Poulsen)

Jens & Tomas

Nu blomstrer alle haverne påny (Grethe Heltberg)

Jette

Ud ad landevej'n (Sven Møller Kristensen,

mel.: Bernhard Christensen & Herman D. Koppel)

Alle

PAUSE

Facetter

April måned (<i>Ejler Jørgensen</i>)	Jens
Her sidder jeg ved te på d'Angleterre (<i>Tom Kristensen</i>)	Tomas
Aprilsnar (<i>Bente Hansen</i>)	Jette & Tomas
Kulturistens kindtand (<i>Poul Henningsen</i>)	Jens
Jeg har min chance i maj (<i>Sven Møller Kristensen</i> , <i>mel.: Bernhard Christensen</i>)	Jette

Fødsel – fremtidens frugt

Digtet (<i>Nis Petersen</i>)	Jens
Tilblivelse (<i>Bente Hansen</i>)	Lone
Fødsel (<i>Klaus Rifbjerg</i>)	Tomas
Jeg sætter min hat som jeg vil (<i>Klaus Rifbjerg</i> , <i>mel.: Bent Fabricius-Bjerre</i>)	Jette

Forhold – forbindelser

Ungdomsdigt (<i>Nis Petersen</i>)	Tomas
Bellmann-aften på altanen (<i>Grethe Heltberg</i> , <i>mel.: C. M. Bellmann</i>)	Jette
Paradoks (<i>Poul Sørensen</i>)	Jens
Novelle (<i>Sophus Claussen</i> , <i>mel.: Bodil Heister</i>)	Lone & Jens
Ny verden (<i>Grethe Heltberg</i>)	Jette
Dejlige nat (<i>Epe</i> , <i>mel.: Aage Stentoft</i>)	Jette

Frihed – fritid

Maj måned (<i>Ejler Jørgensen</i>)	Jens
Se, det summer af sol (<i>Holger Drachmann</i> , <i>mel.: Stephen Foster</i>)	Lone
Gittes monolog om haven (<i>Per Højholt</i>)	Jette
Det evige under (<i>Poul Henningsen</i>)	Tomas
Ud og kiggelytte (<i>Børge Müller</i> , <i>mel.: Aage Stentoft</i>)	Tomas
På cykeltur (<i>Jens August Schade</i>)	Jens
Cykler (<i>Emma Gad</i>)	Lone
Ud under åben himmel (<i>Anne Dorte Michelsen</i> , <i>mel.: Klaus Kjellerup</i>)	Tomas

Farvel til foråret – forlystelser

Lyset omkring os (<i>citater Kjeld Abell</i>)	Lone & Jens
Gå med! gå med! (<i>B. & A. Müller</i> , <i>mel.: Kai Normann Andersen</i>)	Alle
Fra søndag nat til mandag morgen (<i>Aage Steffensen</i> , <i>mel.: Armandola</i>)	Lone
Mosaik med sange af <i>B. & A. Müller</i> , <i>Dan Folke</i> , <i>Actander</i> , <i>Ludvig Brandstrup</i> , <i>Alfred Kjærulf</i> . <i>mel.: Kai Normann Andersen</i> , <i>Lauritz Howalt</i> , <i>Sven Helin</i> , <i>Billy Morris</i>	Alle
Bakkesangerinden (<i>Poul Henningsen</i> , <i>mel.: Bernhard Christensen</i>)	Jette
Så slår to hjerter sødt... (<i>Børge Müller</i> , <i>mel.: Kai Normann Andersen</i>)	Jens
Det' naturen der kræver sin ret (<i>Poul Sørensen & Børge Müller</i> , <i>mel.: Aage Stentoft</i>)	Tomas
I dag (<i>Grethe Heltberg</i>)	Alle
Den danske sommer (<i>citater Thøger Larsen</i> , <i>mel.: Oluf Ring</i>)	Alle